

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РІШЕННЯ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

29 травня 2025 року

№ 60/106-р/к

справа № 136-26.13/237-14

м. Київ

Про закриття провадження
у справі № 136-26.13/237-14

Адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши матеріали справи № 136-26.13/237-14, розпочатої за ознаками вчинення Українським державним підприємством поштового зв'язку «Укрпошта», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – УДППЗ «Укрпошта», Підприємство) (реорганізовано шляхом перетворення у публічне акціонерне товариство «Укрпошта» (нова назва – акціонерне товариство «Укрпошта»)) порушення законодавства про захист економічної конкуренції, та подання Відділу досліджень і розслідувань в Чернігівській області Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України від 13.05.2025 № 60-03/302-П з попередніми висновками у зазначеній справі,

ВСТАНОВИЛА:

1. Процесуальні дії

- (1) Антимонопольним комітетом України (далі – Комітет) у зв'язку з надходженням звернення народного депутата України Барвіненка В.Д. від 13.01.2014 № 364/01 (вх. Комітету № 1.1/35 від 20.01.2014) щодо порушення УДППЗ «Укрпошта» законодавства про захист економічної конкуренції, яке полягало у встановленні економічно необґрунтованих тарифів на послуги з доставки громадянам рахунків за телекомунікаційні послуги публічного акціонерного товариства «Укртелеком», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ПАТ «Укртелеком») (нова назва – акціонерне товариство «Укртелеком»), було проведено відповідне дослідження.
- (2) Розпорядженням Державного уповноваженого Антимонопольного комітету України від 07.11.2014 № 06/251-р було розпочато розгляд справи № 136-26.13/237-14 за ознаками вчинення УДППЗ «Укрпошта» порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого пунктом 2 статті 50 та пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монополюючим (домінуючим) становищем на загальнодержавному ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) шляхом встановлення таких цін на послуги, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (3) Листом від 10.11.2014 № 136-26.13/06-10106 було направлено копію розпорядження про початок розгляду справи № 136-26.13/237-14 на адресу УДППЗ «Укрпошта» (вручений 12.11.2014 відповідно до рекомендованого повідомлення про вручення поштового відправлення № 0303508772672).
- (4) Дорученням Голови Антимонопольного комітету України від 19.11.2019 № 13-01/1194 матеріали справи № 136-26.13/237-14 було передано до Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України для проведення розслідування та прийняття відповідного рішення.
- (5) Відповідно до розпорядження Антимонопольного комітету України від 28.11.2019 № 23-рп «Про реорганізацію територіальних відділень Антимонопольного комітету України» (зі змінами) з 02 червня 2020 року найменування Київського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України змінено на Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення).
- (6) Розпорядженням адміністративної колегії Відділення від 23.01.2025 № 60/11-рп/к «Про передачу матеріалів та доручення розгляду справи № 136-26.13/237-14» Першим відділом досліджень та розслідувань Відділення матеріали справи № 136-26.13/237-14 (далі – Справа) передано до відділу досліджень і розслідувань в Чернігівській області Відділення.
- (7) З метою проведення всебічного та об'єктивного дослідження предмету Справи, Комітетом були направлені листи та вимоги про надання інформації:
- УДППЗ «Укрпошта» від 05.02.2014 № 136-26.13/06-881, від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4232, від 24.07.2014 № 136-26.13/06-6732, від 31.07.2014 № 136-29.3/06-6985, від 08.09.2016 № 130-29/08-9461, від 10.05.2017 № 130-29/08-5029, від 26.07.2018 № 130-26/08-9375;
 - ПАТ «Укртелеком» від 27.01.2014 № 136-26.13/06-619, від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4231, від 08.09.2016 № 130-29/08-9457, від 10.05.2017 № 130-29/08-5031, від 31.07.2018 № 130-26/08-9615;
 - МКП «Основаніє» від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4241;
 - МКП «Центрожилком» від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4242;
 - ТОВ «МІРЦ» від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4243;
 - Агатех, ТОВ «Одескпрес» від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4244;
 - ПАТ «ЕК «Житомиробленерго» від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4245;
 - ПАТ «ДТЕК «Дніпрообленерго» від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4246;
 - ТОВ «Харків Екоресурс» від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4247;
 - ПрАТ «Індастріал Медіа Нетворк» від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4248;
 - ПАТ «Чернігівгаз» від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4249;
 - ТОВ «Екологічна компанія «Громада» від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4250;
 - КП ГІОЦ від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4251;
 - ТОВ «Укрспецсервіс ЛТД» від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4252;
 - ТОВ ТК «Дейта-Експрес» від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4253;
 - Харківській дистанції зв'язку ДП «Південна залізниця» від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4254;
 - ТОВ «Правовий та фінансовий центр» від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4255;
 - ТОВ «Мегателеком» від 12.05.2014 № 136-26.13/06-4256;
 - ТОВ «Український Професійний Кур'єр» від 13.05.2014 № 136-26.13/06-4301, від 08.09.2016 № 130-29/08-9458;
 - ТОВ «Укркур'єр» від 13.05.2014 № 136-26.13/06-4303, від 13.05.2014 № 136-26.13/06-4305, від 13.05.2014 № 136-26.13/06-4309, від 24.07.2014

- № 136-26.13/06-6733, від 08.09.2016 № 130-29/08-9459, від 17.10.2016 № 130-29.3/08-10946;
- ТОВ «МЕКРАН» від 13.05.2014 № 136-26.13/06-4307, від 13.05.2014 № 136-26.13/06-4311, від 13.05.2014 № 136-26.13/06-4312;
 - ТОВ «Укрспецкур'єр» від 13.05.2014 № 136-26.13/06-4308, від 24.07.2014 № 136-26.13/06-6731;
 - Mail Service від 13.05.2014 № 136-26.13/06-4310;
 - Міністерству інфраструктури України (далі – Мінінфраструктури) (10.12.2022 назву змінено на Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, наразі – Міністерство розвитку громад та територій України) від 05.12.2014 № 136-26.13/06-10973;
 - Національній комісії, що здійснює регулювання у сфері зв'язку та інформатизації від 05.12.2014 № 136-26.13/06-10973, від 08.09.2016 № 130-29/08-9494;
 - ТОВ «Український мейлінговий центр» від 08.09.2016 № 130-29/08-9460, від 10.05.2017 № 130-29/08-5030;
 - Державній службі статистики України від 31.07.2018 № 143-26/08-9614.
- (8) За результатами збирання та аналізу доказів у справі № 136-26.13/237-14 складено подання від 13.05.2025 № 60-03/302-П про попередні висновки у цій справі (далі – Подання).
- (9) Листом від 13.05.2025 № 60-02/3916е АТ «Укрпошта» було направлено копію Подання (вручений 15.05.2025 відповідно до трекінгу відправлень АТ «Укрпошта» № 0601145865054).
- (10) Станом на дату прийняття рішення Відповідач не надав своїх заперечень.

2. Відповідач

- (11) Відповідачем у Справі є акціонерне товариство «Укрпошта» (далі – АТ «Укрпошта», Товариство, Відповідач), ідентифікаційний код юридичної особи *[інформація з обмеженим доступом]*; адреса місцезнаходження: *[інформація з обмеженим доступом]*.
- (12) Відповідно до Статуту Товариства, затвердженого наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 01.01.2025 № 3 (у новій редакції) (далі – Статут), АТ «Укрпошта» утворене наказом Мінінфраструктури від 11.11.2015 № 465 «Про реорганізацію Українського державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта» у публічне акціонерне товариство» у відповідності до розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.07.2015 № 728-р «Про перетворення Українського державного підприємства поштового зв'язку «Укрпошта» у публічне акціонерне товариство».
- (13) Як вбачається із відомостей, які містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань (далі – ЄДР), 01 березня 2017 року УДППЗ «Укрпошта» припинило свою господарську діяльність на підставі рішення щодо реорганізації (дата запису в ЄДР: 01.03.2017, номер запису: 10741120164003470) шляхом перетворення у публічне акціонерне товариство «Укрпошта» (далі – ПАТ «Укрпошта»), яке є його правонаступником (дата та номер запису в ЄДР про проведення державної реєстрації юридичної особи, яка утворена в результаті перетворення: 01.03.2017, номер запису: 10741450000065580).
- (14) Згідно з ЄДР 21 грудня 2018 року було змінено найменування юридичної особи з ПАТ «Укрпошта» на АТ «Укрпошта».

- (15) Отже, АТ «Укрпошта» є правонаступником УДППЗ «Укрпошта».
- (16) Відповідно до Статуту АТ «Укрпошта» є державним акціонерним товариством, єдиним засновником та акціонером якого є держава в особі Міністерства розвитку громад та територій України.
- (17) Товариство є юридичною особою за законодавством України, вважається утвореним і таким, що набуло прав юридичної особи з дати його державної реєстрації (дата первинної реєстрації: 15.12.1993, свідоцтво про державну реєстрацію: серія А00 № 010482), має самостійний баланс, поточні та інші рахунки в банках та інших кредитних і фінансових установах як на території України, так і за її межами, має торгові марки, знаки для товарів і послуг, штампи, бланки, тощо, та може мати і на власний розсуд використовувати печатки із своїм найменуванням; діє на принципах повної господарської самостійності та самоокупності.
- (18) Відповідно до Статуту метою діяльності Товариства є одержання прибутку від здійснення господарської діяльності.
- (19) АТ «Укрпошта» виконує функції національного оператора поштового зв'язку, покладені на нього розпорядженням Кабінету Міністрів України від 10.01.2002 № 10-р «Про національного оператора поштового зв'язку» (зі змінами).
- (20) Згідно з відомостями з ЄДР, основним видом діяльності АТ «Укрпошта» є *[інформація з обмеженим доступом]*.
- (21) Товариство надає поштові, логістичні, фінансові й торговельні послуги для приватних осіб та корпоративних клієнтів. Мережа охоплює 100 % території України (понад 27 000 населених пунктів, крім тимчасово окупованих територій). До складу АТ «Укрпошта» входять 24 регіональні філії, Дирекція оброблення та перевезення пошти й «Автотранспошта».
- (22) Отже, АТ «Укрпошта» є суб'єктом господарювання в розумінні статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

3. Нормативно-правове регулювання

- (23) Основні засади організаційних, господарських відносин у сфері надання послуг поштового зв'язку протягом досліджуваного періоду з січня 2012 року по червень 2014 року (далі – досліджуваний період) регулювалися, зокрема Законом України «Про поштовий зв'язок» від 04.10.2001 № 2759-III (втратив чинність 25.05.2023) (далі – Закон про поштовий зв'язок), іншими нормативно-правовими актами України та актами Всесвітнього поштового союзу.
- (24) Статтею 1 Закону про поштовий зв'язок визначено, що:
- *національний оператор поштового зв'язку (національний оператор)* – оператор, який в установленому законодавством порядку надає універсальні послуги поштового зв'язку на всій території України і якому надаються виключні права на провадження певних видів діяльності у сфері надання послуг поштового зв'язку;
 - *оператор поштового зв'язку (оператор)* – суб'єкт підприємницької діяльності, який в установленому законодавством порядку надає послуги поштового зв'язку;
 - *універсальні послуги поштового зв'язку* – набір послуг поштового зв'язку загального користування встановленого рівня якості, які надаються усім користувачам на всій території України за тарифами, що регулюються державою.

- *послуги поштового зв'язку* – продукт діяльності оператора поштового зв'язку з приймання, обробки, перевезення та доставки (вручення) поштових відправлень, виконання доручень користувачів щодо поштових переказів, банківських операцій, спрямований на задоволення потреб користувачів;
 - *поштові відправлення* – листи, поштові картки, бандеролі, секограми, дрібні пакети, міжнародні відправлення з оголошеною цінністю, посилки, прямі поштові контейнери, оформлені відповідно до законодавства України;
 - *лист* – поштове відправлення у вигляді поштового конверта з вкладенням письмового повідомлення або документа, розміри і масу якого встановлено відповідно до законодавства України;
 - *пересилання поштових відправлень (поштових переказів)* – це сукупність операцій з приймання, обробки, перевезення та доставки (вручення) поштових відправлень (поштових переказів).
- (25) Категорії та види поштових відправлень, вимоги до їх розміру та маси, а також порядок та умови надання послуг поштового зв'язку визначалися Правилами надання послуг поштового зв'язку, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 05.03.2009 № 270 (у редакціях від 11.11.2011, 23.03.2012, 17.07.2012, 17.04.2013, що були чинними у досліджуваній період) (далі – Правила надання послуг).
- (26) Відповідно до статті 15 Закону про поштовий зв'язок національний оператор забезпечує надання на всій території України універсальних послуг поштового зв'язку за переліком, який затверджується Кабінетом Міністрів України.
- (27) Також цією статтею передбачено, що для задоволення державних потреб національний оператор на договірних засадах може здійснювати діяльність, пов'язану з виплатою та доставкою пенсій, грошової допомоги малозабезпеченим громадянам, **надавати інші послуги** відповідно до законодавства України.
- (28) Статтею 24 Закону про поштовий зв'язок визначені економічні основи діяльності операторів, зокрема оператори відповідно до законодавства України самостійно планують свою діяльність і визначають перспективи свого розвитку виходячи з попиту на послуги поштового зв'язку та замовлень держави на ці послуги.
- (29) Пунктом 9 Правил надання послуг передбачено, що до універсальних послуг поштового зв'язку належать послуги з пересилання поштових карток, листів, бандеролей, секограм (простих та рекомендованих), посилок без оголошеної цінності масою до 10 кілограмів.
- (30) Відповідно до Методологічних основ та пояснень до позицій Класифікації видів економічної діяльності (КВЕД-2010), затверджених наказом Державного комітету статистики України від 23.12.2011 № 396, Розділ 53 «Поштова та кур'єрська діяльність» включає поштову та кур'єрську діяльність, таку як виймання, перевезення та доставка листів і посилок на різних умовах. Послуги з доставки рахунків до зазначеного розділу не включені.
- (31) Отже, послуги з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) (далі – Послуги з доставки рахунків) не є послугами поштового зв'язку та відносяться до інших послуг, що надаються національним оператором поштового зв'язку.
- (32) Відповідно до вимог статті 9 Закону про поштовий зв'язок тарифному регулюванню у сфері надання послуг поштового зв'язку підлягають виключно універсальні послуги поштового зв'язку.

- (33) Згідно з пунктами 76 та 77 Правил надання послуг тарифи на універсальні послуги поштового зв'язку відповідно до законодавства регулюються Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації. Тарифи на інші послуги поштового зв'язку встановлюються операторами поштового зв'язку згідно із законодавством.
- (34) Отже, ціноутворення у сфері надання послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) є вільним.

4. **Визначення монопольного (домінуючого) становища**

- (35) Визначення становища УДППЗ «Укрпошта» на загальнодержавному ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам), здійснено відповідно до Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року за № 317/6605 (із змінами) (далі – Методика), з урахуванням пункту 2.2 Методики та відповідно до статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції».
- (36) Як передбачено пунктом 2.2 Методики, етапи визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання, їх кількість та послідовність проведення, передбачені пунктом 2.1 Методики, було обрано та застосовано виходячи з фактичних обставин Справи, зокрема: особливостей товару, структури ринку, обсягів наявної інформації щодо ринку тощо.

4.1. **Встановлення об'єктів аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища**

- (37) Відповідно до пункту 3.1 Методики об'єктами аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища є: суб'єкт господарювання, група суб'єктів господарювання, конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим суб'єктом господарювання.
- (38) Під час визначення об'єктів аналізу Відділення виходило з того, що підставою для відкриття цієї Справи стало виявлення за результатами проведеного Комітетом дослідження ознак порушення законодавства про захист економічної конкуренції в діях УДППЗ «Укрпошта» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на загальнодержавному ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) шляхом встановлення таких цін на послуги, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (39) Тобто, об'єктами аналізу для визначення монопольного (домінуючого) становища є:
- суб'єкт господарювання – УДППЗ «Укрпошта»;
 - товар – послуги з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам).
- Інша господарська діяльність Підприємства, крім реалізації вказаного товару, не є об'єктом аналізу щодо визначення монопольного (домінуючого) становища.

4.2. **Визначення переліку товарів та основних продавців, покупців цих товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище**

4.2.1. Складання переліку товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання і які мають ознаки одного товару, товарної групи

- (40) Згідно з пунктами 4.1 та 4.2 Методики перелік товарів, щодо яких має визначатися монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (41) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється, виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- (42) Предметом розгляду Справи є дії УДППЗ «Укрпошта» щодо встановлення економічно необґрунтованих тарифів на послуги з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам), які були визначені як такі, що містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції.
- (43) Отже, товаром, щодо якого визначається монопольне домінуюче становище УДППЗ «Укрпошта», є послуги з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам).

4.2.2. Складання переліку основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів) товарів (товарних груп)

- (44) Відповідно до пункту 4.4. Методики перелік основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) може складатися шляхом визначення суб'єктів господарювання, які мають значущі обсяги продажу (постачання, виробництва), придбання (споживання, використання) товарів (товарних груп), які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території.
- (45) Під час розгляду Справи було встановлено, що протягом досліджуваного періоду з січня 2012 року по червень 2014 року послуги з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) надавались мережею об'єктів поштового зв'язку УДППЗ «Укрпошта» і передбачали приймання та доставку рахунків суб'єктів господарювання, які надавали житлово-комунальні та телекомунікаційні послуги, на адреси споживачів (абонентів).
- (46) Рахунки приймалися УДППЗ «Укрпошта» від суб'єктів господарювання виключно на підставі укладених договорів у відповідності до адресної програми до цих договорів.
- (47) Рахунком вважається розрахунково-платіжний документ, що не вкладається в поштовий конверт, із зазначенням адреси одержувача, відправника та постачальника послуг або виконавця робіт, номеру розрахункового рахунку, реквізитів обслуговуючого банку та суми грошей, яка підлягає оплаті за отриману послугу, виконану роботу тощо. Рахунок може містити іншу інформацію, необхідну для інформування користувачів послуг, включаючи рекламу.
- (48) Згідно з нормами чинного у досліджуваній період законодавства, зокрема: Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004 № 1875-IV (втратив чинність 01.05.2019):

- *виконавець* – суб'єкт господарювання, предметом діяльності якого є надання житлово-комунальної послуги споживачу відповідно до умов договору;
- *споживач* – фізична чи юридична особа, яка отримує або має намір отримати житлово-комунальну послугу;
Закону України «Про телекомунікації» від 18.11.2003 № 1280-IV (втратив чинність 01.01.2022):
- *оператор телекомунікацій* – суб'єкт господарювання, який має право на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій із правом на технічне обслуговування та експлуатацію телекомунікаційних мереж;
- *провайдер телекомунікацій* – суб'єкт господарювання, який має право на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій без права на технічне обслуговування та експлуатацію телекомунікаційних мереж і надання в користування каналів електрозв'язку;
- *абонент* – споживач телекомунікаційних послуг, який отримує телекомунікаційні послуги на умовах договору, котрий передбачає підключення кінцевого обладнання, що перебуває в його власності або користуванні, до телекомунікаційної мережі.

(49) Виконавцями житлово-комунальних та телекомунікаційних послуг є такі суб'єкти господарювання:

- відповідно до Закону України «Про житлово-комунальні послуги» від 24.06.2004 № 1875-IV (втратив чинність 01.05.2019), Порядку визначення виконавця житлово-комунальних послуг, затвердженого наказом Державного комітету України з питань житлово-комунального господарства від 25.04.2005 № 60, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 19.05.2005 за № 541/10821:
послуг з централізованого опалення та послуг з централізованого постачання гарячої води для об'єктів усіх форм власності – суб'єкт господарювання з постачання теплової енергії (теплопостачальна організація);
послуг з централізованого постачання холодної води та послуг з водовідведення (з використанням внутрішньобудинкових систем) для об'єктів усіх форм власності – суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання та водовідведення;
послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій – суб'єкт господарювання, предметом діяльності якого є надання відповідних житлово-комунальних послуг споживачу відповідно до умов договору;
- відповідно до Закону України «Про відходи» від 05.03.1998 № 187/98-ВР (втратив чинність 09.07.2023):
послуг з вивезення побутових відходів – суб'єкт господарювання, визначений виконавцем послуг на вивезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку;
- відповідно до Закону України «Про засади функціонування ринку природного газу» від 08.07.2010 № 2467-VI (втратив чинність 01.10.2015):
послуг з постачання та розподілу природного газу – суб'єкт господарювання, що на підставі ліцензії здійснює постачання природного газу безпосередньо споживачам згідно з укладеними договорами (газопостачальне підприємство) та суб'єкт господарювання, що на підставі ліцензії здійснює транспортування природного газу газорозподільними мережами безпосередньо споживачам, у власності чи в користуванні якого перебувають газорозподільні мережі та інші виробничі об'єкти та який здійснює щодо них функції з оперативно-технологічного управління (газорозподільне підприємство);
- відповідно до Закону України «Про електроенергетику» від 16.10.1997 № 575/97-ВР (втратив чинність 01.07.2019):

послуг з постачання та розподілу електричної енергії – суб'єкти господарської діяльності незалежно від їх відомчої належності та форм власності, що займаються виробництвом, передачею, розподілом, постачанням електричної енергії та теплової енергії при централізованому теплопостачанні, а також суб'єкт господарської діяльності, що здійснює централізоване диспетчерське (оперативно-технологічне) управління (суб'єкти електроенергетики);

- відповідно до Закону України «Про телекомунікації» від 18.11.2003 № 1280-IV (втратив чинність 01.01.2022):

з надання телекомунікаційних послуг – суб'єкти господарювання, які мають право на здійснення діяльності у сфері телекомунікацій (оператори, провайдери телекомунікацій).

- (50) Отже, замовниками послуг з доставки рахунків споживачам (абонентам) були перелічені вище категорії виконавців житлово-комунальних та телекомунікаційних послуг.
- (51) Враховуючи те, що процес надання послуг з доставки рахунків споживачам (абонентам) не містив жодних технологічних особливостей, суб'єкти господарювання, яким УДППЗ «Укрпошта» надавало такі послуги, могли за звичайних умов легко перейти до отримання аналогічних послуг від інших суб'єктів господарювання, які здійснювали діяльність як на території України, так і окремого населеного пункту.
- (52) Під час розгляду Справи Відділенням було встановлено, що протягом досліджуваного періоду з січня 2012 року по червень 2014 року окрім УДППЗ «Укрпошта» послуги з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) на території України надавали, зокрема такі суб'єкти господарювання, які не є виконавцями житлово-комунальних та телекомунікаційних послуг:
- товариство з обмеженою відповідальністю «Український мейлінговий центр», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ТОВ «Український мейлінговий центр»);
 - товариство з обмеженою відповідальністю «Укркур'єр», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ТОВ «Укркур'єр»);
 - товариство з обмеженою відповідальністю «Український Професійний Кур'єр», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ТОВ «У.П.К»);
 - товариство з обмеженою відповідальністю «Український кур'єр», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ТОВ «Український кур'єр»);
 - товариство з обмеженою відповідальністю «Торговий дім «Міст Експрес», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ТОВ «Торговий дім «Міст Експрес»);
 - товариство з обмеженою відповідальністю «Кур'єрська служба України», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ТОВ «Кур'єрська служба України»);
 - приватне підприємство «Пост Медіа», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ПП «Пост Медіа»);
 - приватне підприємство «Партнер Профі», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ПП «Партнер Профі»);
 - дочірнє підприємство «Укрмедіа-Сталь», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ДП «Укрмедіа-Сталь»);

- товариство з обмеженою відповідальністю «Харків на долонях», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ТОВ «Харків на долонях»);
 - товариство з обмеженою відповідальністю «Смарт Експрес», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ТОВ «Смарт Експрес»);
 - товариство з обмеженою відповідальністю «Ю Транс», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ТОВ «Ю Транс»);
 - приватне підприємство «Поштовий Квартал», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ПП «Поштовий Квартал»);
 - приватне акціонерне товариство «Бліц-Інформ», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ПрАТ «Бліц-Інформ»);
 - товариство з обмеженою відповідальністю «Міський інформаційно-розрахунковий центр», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ТОВ «МІРЦ»);
 - товариство з обмеженою відповідальністю «Пост Медіа Плюс», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (Post MEDIA®);
 - товариство з обмеженою відповідальністю «РЕ:АГЕНТ», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ТОВ «РЕ:АГЕНТ») та інші.
- (53) Крім того, доставка рахунків споживачам (абонентам) здійснювалась і власними силами підприємств, які є безпосередніми виконавцями житлово-комунальних та/або телекомунікаційних послуг.
- (54) Так, наприклад, товариство з обмеженою відповідальністю «Харків Екоресурс», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ТОВ «Харків Екоресурс») листом від 21.05.2014 № 2237 (вх. № 8-136/4402 в ід 26.05.2014) повідомило, що УДППЗ «Укрпошта» здійснювало доставку рахунків за послуги з вивезення побутових відходів лише у 2013 році (договір від 10.01.2013 № 28/39). В інші періоди товариство самостійно доставляло рахунки, до інших суб'єктів господарювання не зверталось.
- (55) За даними міського комунального підприємства «Основаніє» (ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом]), підприємство визначено виконавцем житлово-комунальних послуг з утримання будинків, споруд та прибудинкових територій у м. Запоріжжя. Доставка рахунків протягом 2012-2013 років здійснювалась як власними силами на безоплатній основі шляхом їх рознесення працівниками підприємства за місцем проживання або місцем знаходження, так і шляхом відправлення через установи УДППЗ «Укрпошта» з оплатою відправником послуг відповідно до тарифів, встановлених останнім (лист від 21.05.2014 № 6778/05, вх. № 8-136/4398 від 26.05.2014).
- (56) За результатами узагальнення відповідей суб'єктів господарювання, які протягом досліджуваного періоду з січня 2012 року по червень 2014 року отримували послуги з доставки рахунків споживачам (абонентам), було зроблено висновок, що рішення про використання послуг того чи іншого суб'єкта господарювання (у тому числі й послуг УДППЗ «Укрпошта») приймалися ними за результатами проведення маркетингового дослідження відповідного ринку.
- (57) Наприклад, товариство з обмеженою відповідальністю «Екологічна компанія «Громада», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ТОВ «ЕК «Громада»), яке визначене виконавцем послуг з вивезення побутових відходів у семи районах м. Донецька, у листі від 27.05.2014 № 1884

(вх. № 8-136/4779 від 05.06.2014) зазначило, що здійснювало свою господарську діяльність на основі самостійного формування програми діяльності, вибору постачальників послуг або товару, споживачів, залучення до співпраці інших суб'єктів господарської діяльності, матеріально-технічних, фінансових та інших видів ресурсів, встановлення цін на продукцію та послуги відповідно до закону тощо.

Таким чином, товариство самостійно вивчивши ринок надання кур'єрських послуг, у тому числі й послуг з доставки рахунків споживачам, цінових пропозицій підприємств, що надавали такі послуги, вирішило укласти угоду з УДППЗ «Укрпошта», як з підприємством з найменшою вартістю послуг.

- (58) За даними комунального підприємства «Головний інформаційно-обчислювальний центр», ідентифікаційний код юридичної особи *[інформація з обмеженим доступом]* (далі – КП «ГЮЦ») (лист від 20.05.2014 № 02-594, вх. № 8-136/4261 від 22.05.2014), підприємство здійснювало виготовлення та друк рахунків на сплату житлово-комунальних послуг згідно з укладеними договорами.

Між КП ГЮЦ та УДППЗ «Укрпошта» було укладено договір про надання послуг з доставки рахунків від 05.11.2012 № 50-1843, відповідно до якого УДППЗ «Укрпошта» здійснювало доставку рахунків, що виготовлялись КП «ГЮЦ». Однак, УДППЗ «Укрпошта» здійснювало доставку далеко не усіх рахунків, що виготовлялись КП ГЮЦ.

Так, наразі, КП «ГЮЦ» перебувало у договірних відносинах з багатьма житлово-експлуатаційними організаціями м. Києва усіх форм власності та надавало їм інформаційно-обчислювальні послуги, зокрема виготовлення рахунків. Виготовлені рахунки на оплату житлово-комунальних послуг передавались замовникам – житлово-експлуатаційним організаціям, які самостійно забезпечували їх подальшу доставку споживачам.

Серед замовників КП «ГЮЦ» на виготовлення рахунків, окрім житлово-експлуатаційних організацій, були й інші суб'єкти господарювання.

Підприємство щомісячно виготовляло майже 1 млн рахунків, у тому числі 11 600 од. тих, що доставлялися УДППЗ «Укрпошта» (тобто лише 1,16 % від їх загальної кількості).

- (59) Згідно з інформацією товариства з обмеженою відповідальністю «МЕКРАН», ідентифікаційний код юридичної особи *[інформація з обмеженим доступом]* (далі – ТОВ «МЕКРАН») (лист від 07.07.2014 № 23/049/07/2014, вх. № 8-136/5937 д-12 від 15.07.2014), товариство було замовником (споживачем) послуг УДППЗ «Укрпошта», які надавались у Івано-Франківській, Кіровоградській, Чернівецькій та Житомирській областях.

Окрім УДППЗ «Укрпошта», для ТОВ «МЕКРАН» здійснювали доставку рахунків ТОВ «Кур'єрська служба України» та ДП «Укрмедіа-Сталь», з якими були укладені відповідні договори (послуги надавались у містах Алчевськ, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Кривий Ріг, Новомосковськ, Полтава, Харків, Хмельницький та Черкаси).

Рішення про використання послуг УДППЗ «Укрпошта», ТОВ «Кур'єрська служба України» та ДП «Укрмедіа-Сталь» було прийняте за результатами відповідного маркетингового дослідження.

На переконання ТОВ «МЕКРАН», послуги, які надавало УДППЗ «Укрпошта», могли бути взаємозамінними з такими ж послугами інших суб'єктів господарювання, зокрема ПП «Партнер Профі», ДП «Укрмедіа-Сталь», ТОВ «Укркур'єр», ТОВ «Кур'єрська служба України».

Як зазначило товариство, перевагою УДППЗ «Укрпошта» у наданні послуг з доставки рахунків була наявність позитивної ділової репутації, стабільна та тривала робота на ринку, можливість надавати послуги по всій території України; перевагою інших суб'єктів господарювання – нижча вартість надання послуг.

- (60) За даними публічного акціонерного товариства «ДТЕК «Дніпрообленерго», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (далі – ПАТ «ДТЕК «Дніпрообленерго») (лист від 27.05.2014 № 11233/1001, вх. № 8-136/4581 від 30.05.2014), УДППЗ «Укрпошта» здійснювало доставку рахунків за електроенергію в населених пунктах Дніпропетровської області, Томаківського та Верхньодніпровського районів на підставі договору про надання послуг від 22.10.2013 № 17783-00/411.
- Також ПАТ «ДТЕК «Дніпрообленерго» були укладені договори з ТОВ «РЕ:АГЕНТ» від 29.11.2013 № 20131-01 та з ТОВ «Укркур'єр» від 29.11.2013 № 20131-02 про надання послуг з друку та доставки друкованої продукції побутовим споживачам (м. Кривий Ріг та Криворізький район, м. Дніпропетровськ та Дніпропетровський район). Предметом договорів було виконання друку бланків рахунків, їх нарізки, угрупуванню по індексах адресатів, упаковці та адресної доставки до споживачів.
- (61) ПАТ «Укртелеком» листом від 17.02.2014 № 892-803510-800110 (вх. № 8/224-ДСК від 24.02.2014) повідомило, що у 2012 – 2013 роках та на початку 2014 року (до 28.04.2014) доставка рахунків за надані ним телекомунікаційні послуги громадянам по всій території України здійснювалась ТОВ «Український мейлінговий центр».
- УДППЗ «Укрпошта» у вказаний період здійснювало доставку рахунків абонентам ПАТ «Укртелеком» – юридичним особам на підставі Генерального договору від 17.01.2002 № 18-2-10/09-19.
- Для визначення суб'єкта господарювання, який забезпечуватиме подальшу доставку громадянам рахунків за телекомунікаційні послуги у 2014 році, товариство провело порівняльний аналіз цін на такі послуги. Зважаючи на те, що ПАТ «Укртелеком» надавало телекомунікаційні послуги на території всієї України, основними критеріями під час відбору ПАТ «Укртелеком» постачальників послуг з доставки рахунків була ціна та розгалуженість мережі, яку мав постачальник послуг.
- Відповідно до матеріалів Справи, перелік суб'єктів господарювання, які здійснювали доставку рахунків ПАТ «Укртелеком» відповідно до укладених угод, в подальшому поступово змінювався, зокрема послуги з доставки рахунків споживачам у 2014 році забезпечувались такими суб'єктами господарювання: ТОВ «Український мейлінговий центр», УДППЗ «Укрпошта», ТОВ «Укркур'єр», ТОВ «У.П.К», ТОВ «Смарт Експрес», ТОВ «Ю Транс», ПП «Поштовий Квартал» (лист ПАТ «Укртелеком» від 03.10.2016 № 2609-80D922-80D900, вх. № 8-01/1102-КІ д-6 від 05.10.2016).
- (62) У свою чергу, УДППЗ «Укрпошта» забезпечувало доставку рахунків не лише абонентам ПАТ «Укртелеком», а й споживачам (абонентам) інших суб'єктів господарювання (лист від 07.03.2014 № 2213-17-63, вх. № 8-136/2058 від 14.03.2014).
- Для прикладу, обсяги у натуральному та вартісному виразах наданих УДППЗ «Укрпошта» у 2012 – 2013 роках послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам), у тому числі ПАТ «Укртелеком», наведені в таблиці 1.

Таблиця 1

Суб'єкт господарювання	Доставка рахунків у містах		Доставка рахунків у смт, селах	
	Кількість, од.	Вартість, грн без ПДВ	Кількість, од.	Вартість, грн без ПДВ
2012 рік				
ПАТ «Укртелеком»	246 118	147 671,00	97 874	97 874,00
Інші суб'єкти господарювання	9 914 197	4 656 167,00	10 594 885	8 527 120,00
Всього	10 160 315	4 803 838,00	10 692 759	8 624 994,00
2013 рік				

ПАТ «Укртелеком»	116 497	69 898,00	58 182	58 182,00
Інші суб'єкти господарювання	8 629 026	3 732 020,00	12 492 882	9 930 853,00
Всього	8 745 523	3 801 918,00	12 551 064	9 989 035,00

Таким чином, питома вага доставлених УДППЗ «Укрпошта» рахунків абонентам ПАТ «Укртелеком» у загальному обсязі доставлених рахунків становила:

- 2012 рік:
 - доставка рахунків у містах: 2,4 % (в натуральному виразі) та 3,1 % (у вартісному виразі);
 - доставка рахунків у смт, селах: 0,9 % (в натуральному виразі) та 1,1 % (у вартісному виразі);
 - 2013 рік:
 - доставка рахунків у містах: 1,3 % (в натуральному виразі) та 1,8 % (у вартісному виразі);
 - доставка рахунків у смт, селах: 0,5 % (в натуральному виразі) та 0,6 % (у вартісному виразі).
- (63) За наданою УДППЗ «Укрпошта» інформацією, в період з січня 2012 року по червень 2014 року найбільшими за обсягами отримання послуг Підприємства з доставки громадянам рахунків (крім ПАТ «Укртелеком») були такі суб'єкти господарювання:
- ТОВ «У.П.К» (договір від 02.02.2011 № 09-429);
 - ТОВ «МЕКРАН» (договори від 01.08.2013 № 1343, від 01.08.2013 № 627, від 02.08.2013 № 31/887);
 - ТОВ «Харків Екоресурс» (договір від 10.01.2013 № 28/39);
 - ПАТ «ДТЕК «Дніпрообленерго» (договір від 22.10.2013 № 17783-00/411);
 - ТОВ «ЕК «Громада» (договір від 06.07.2012 № 3734);
 - КП ГІОЦ (договір від 05.11.2012 № 50-1843);
 - приватне акціонерне товариство «Енергопостачальна компанія «Житомир-обленерго», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (договір від 01.07.2013 № 464);
 - комунальне підприємство «Севтеплоенерго» Севастопольської міської ради, ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (договір від 29.05.2013 № 94/13-08-406);
 - приватне акціонерне товариство «Індастріал Медіа Нетворк», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (договір від 04.10.2010 № 50-1693);
 - публічне акціонерне товариство по газопостачанню та газифікації «Чернігівгаз», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (договори від 04.10.2011 № 06-109-329, від 25.12.2012 № 06-141, від 01.08.2013 № 06-70/06-356, від 24.01.2014 № 01-06-18/22);
 - товариство з обмеженою відповідальністю «Укрспецсервіс ЛТД», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (договір від 31.01.2014 № 06/116);
 - товариство з обмеженою відповідальністю «КП Чисте місто», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (договори від 30.11.2011 № 01-111, від 27.12.2012 № 08-1050, від 10.01.2014 № 08-05);
 - товариство з обмеженою відповідальністю телефонна компанія «Дейта-Експрес», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (договір від 31.12.2013 № 6721);
 - Харківська дистанція зв'язку державного підприємства «Південна залізниця», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (договір від 14.08.2008 № 06/391);
 - приватне акціонерне товариство «ДАТАГРУП», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (договір від 12.01.2013 № 16);

- товариство з обмеженою відповідальністю «Правовий та фінансовий центр», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (договір від 30.01.2014 № 02-01/53);
- товариство з обмеженою відповідальністю «Мегателеком», ідентифікаційний код юридичної особи [інформація з обмеженим доступом] (договір від 31.12.2013 № 6723);
- фізична особа-підприємець Синяговський Едуард Миколайович, РНОКПП [інформація з обмеженим доступом] (договір від 13.01.2011 № 12).

(64) Також листом від 31.08.2018 № 121-06-15 (вх. № 8-130/861-кі від 03.09.2018) ПАТ «Укрпошта» надало перелік суб'єктів господарювання (операторів, провайдерів телекомунікаційних послуг, крім ПАТ «Укртелеком»), яким Підприємство надавало послуги з доставки рахунків абонентам – споживачам телекомунікаційних послуг у 2012, 2013 та 2014 роках [див. таблицю 2].

Таблиця 2

Оператор, провайдер телекомунікаційних послуг	Договір про надання послуг з доставки рахунків абонентам		Регіон доставки рахунків
	Громадянам	Юридичним особам	
2012 рік			
ТОВ «У.П.К.»	№ 6 від 05.01.2011	-	Житомирська область
ТОВ «У.П.К.»	№ 15-33 від 14.01.2011	-	Львівська область
ТОВ «У.П.К.»	№ 09-429 від 02.02.2011	-	Кіровоградська область
ТОВ «У.П.К.»	№ 53 від 03.02.2011	-	Волинська область
ТОВ «У.П.К.»	№ 18-11 від 09.02.2011	-	Закарпатська область
ТОВ «У.П.К.»	-	№ 25-40 від 14.02.2014	м. Суми
ТОВ «У.П.К.»	№ 236 від 10.03.2011	№ 236 від 10.03.2011	Чернівецька область
ТОВ «У.П.К.»	№ 07/238 від 21.03.2011	-	Івано-Франківська область
ТОВ «У.П.К.»	№ 23-03-260 від 12.04.2011	-	Вінницька область
ТОВ «У.П.К.»	№ 09-0230 від 29.04.2011	-	Тернопільська область
ТОВ «У.П.К.»	№ 21-69 від 10.05.2011	-	Київська область
ТзОВ «Панда»	№ 3 від 01.04.2000	-	м. Вараш
ВАТ-П «Рівнепромзв'язок»	№ 13 від 01.03.2003	-	м. Рівне, Рівненський р-н
ТОВ «Таско»	№ 23/38 від 23.02.2005	№ 23/38 від 23.02.2005	м. Чернігів
ТОВ «Сумські телекомсистеми»	-	№ 63 від 02.04.2008	м. Суми
ТОВ «Діалект» (зв'язок)	№ 15-424/329ЛП від 13.04.2009	-	м. Львів
ТОВ НВФ «Проммед»	№ 691 від 23.07.2009	-	м. Дніпро
ПрАТ «Дата Груп»	№ 194 від 01.03.2010	-	м. Дніпро
ВП «Здолбунівська дистанція сигналізації і зв'язку»	№ 08-22/Л/ШЧ-3 010012 від 01.04.2010	-	м. Рівне, Рівненський р-н
ПП «Скайтеленет»	№ 44 від 07.05.2010	-	Закарпатська область
ТОВ «Дісітел»	№ 469 від 21.07.2010	-	м. Запоріжжя
ПрАТ «Індастріал Медіа Нетворк»	№ 50-1693 від 04.10.2010	-	м. Київ
ТзОВ «Телекомунікаційна компанія Телком»	№ 15-400 від 01.12.2010	-	м. Львів
ТзОВ «Галінтел» (зв'язок)	№ 15-72 від 01.01.2011	-	м. Львів
ТОВ «Неоком»	№ 06/48 від 06.05.2011	№ 06/48 від 06.05.2011	м. Чернігів
ТОВ «А-Муссон»	-	№ 25-226 від 30.05.2011	м. Суми
ТОВ ТК «Сітел»	№ 118/245 від 04.01.2012	-	м. Дніпро, Дніпропетровська область
2013 рік			
ТОВ «У.П.К.»	№ 6 від 05.01.2011	-	Житомирська область
ТОВ «У.П.К.»	№ 15-33 від 14.01.2011	-	Львівська область
ТОВ «У.П.К.»	№ 53 від 03.02.2011	-	Волинська область

Оператор, провайдер телекомунікаційних послуг	Договір про надання послуг з доставки рахунків абонентам		Регіон доставки рахунків
	Громадянам	Юридичним особам	
ТОВ «У.П.К»	№ 18-11 від 09.02.2011	-	Закарпатська область
ТОВ «У.П.К»	-	№ 25-40 від 14.02.2014	м. Суми
ТОВ «У.П.К»	№ 236 від 10.03.2011	№ 236 від 10.03.2011	Чернівецька область
ТОВ «У.П.К»	№ 07/238 від 21.03.2011	-	Івано-Франківська область
ТОВ «У.П.К»	№ 23-03-260 від 12.04.2011	-	Вінницька область
ТОВ «У.П.К»	№ 21-69 від 10.05.2011	-	Київська область
ТзОВ «Панда»	№ 3 від 01.04.2000	-	м. Вараш
ВАТ-П «Рівнепромзв'язок»	№ 13 від 01.03.2003	-	м. Рівне, Рівненський р-н
ТОВ «Таско»	№ 23/38 від 23.02.2005	№ 23/38 від 23.02.2005	м. Чернігів
ТОВ «Сумські телекомсистеми»	-	№ 63 від 02.04.2008 № 25-703 від 15.07.2013	м. Суми
ТОВ «Діалект» (зв'язок)	№ 15-424/329ЛП від 13.04.2009	-	м. Львів
ТОВ НВФ «Проммед»	№ 691 від 23.07.2009	-	м. Дніпро
ПрАТ «Дата Груп»	№ 194 від 01.03.2010	-	м. Дніпро
ПрАТ «Дата Груп»	№ 16 від 12.01.2013	№ 16 від 12.01.2013	АР Крим
ВП «Здолбунівська дистанція сигналізації і зв'язку»	№ 08-22/Л/ПШЧ-3 010012 від 01.04.2010	-	м. Рівне, Рівненський р-н
ТОВ «Дісітел»	№ 469 від 21.07.2010	-	м. Запоріжжя
ПрАТ «Індастріал Медіа Нетворк»	№ 50-1693 від 04.10.2010	-	м. Київ
ТзОВ «Телекомунікаційна компанія Телком»	№ 15-400 від 01.12.2010 № 27-110 від 16.04.2013	-	м. Львів
ТзОВ «Галінтел» (зв'язок)	№ 15-72 від 01.01.2011	-	м. Львів
ТОВ «Неоком»	№ 06/48 від 06.05.2011	№ 06/48 від 06.05.2011	м. Чернігів
ТОВ «А-Муссон»	-	№ 25-226 від 30.05.2011	м. Суми
ТОВ ТК «Сітел»	№ 118/245 від 04.01.2012	-	м. Дніпро, Дніпропетровська область
ПрАТ «Дата Груп»	-	№ 324-18 від 09.04.2012	м. Миколаїв
ПП «Скайтеленет»	№ 100/13 від 01.02.2013	-	Закарпатська область
Львівська залізниця «ВП «Ковельська Дистанція сигналізації і зв'язку»	№ 75 від 22.02.2013	-	м. Ковель
ПАТ «Центр Експлуатації – Зв'язок»	№ 17 від 26.02.2013	№ 17 від 26.02.2013	м. Чернігів
ФОП Гергардт	№ 419-13 від 07.05.2013	-	Закарпатська область
ТОВ «МЕКРАН»	№ 1343 від 01.08.2013	-	Чернівецька область
ТОВ «МЕКРАН»	№ 627 від 01.08.2013	-	Житомирська область
ТОВ «МЕКРАН»	№ 31/887 від 02.08.2013	-	Івано-Франківська область
2014 рік			
ТОВ «У.П.К»	№ 6 від 05.01.2011	-	Житомирська область
ТОВ «У.П.К»	№ 15-33 від 14.01.2011	-	Львівська область
ТОВ «У.П.К»	№ 53 від 03.02.2011	-	Волинська область
ТОВ «У.П.К»	№ 18-11 від 09.02.2011	-	Закарпатська область
ТОВ «У.П.К»	-	№ 25-40 від 14.02.2014	м. Суми
ТОВ «У.П.К»	№ 09-0230 від 29.04.2011	-	Тернопільська область
ТОВ «У.П.К»	№ 21-69 від 10.05.2011	-	Київська область
ТзОВ «Панда»	№ 3 від 01.04.2000 № 12-309 від 01.12.2014	-	м. Вараш
ВАТ-П «Рівнепромзв'язок»	№ 13 від 01.03.2003	-	м. Рівне, Рівненський р-н
ТОВ «Таско»	№ 23/38 від 23.02.2005	№ 23/38 від 23.02.2005	м. Чернігів
ТОВ «Сумські телекомсистеми»	-	№ 25-703 від 15.07.2013	м. Суми
ТОВ «Діалект» (зв'язок)	№ 15-424/329ЛП	-	м. Львів

Оператор, провайдер телекомунікаційних послуг	Договір про надання послуг з доставки рахунків абонентам		Регіон доставки рахунків
	Громадянам від 13.04.2009	Юридичним особам	
ВП «Здолбунівська дистанція сигналізації і зв'язку»	№ 08-22/Л/ШЧ-3 010012 від 01.04.2010	-	м. Рівне, Рівненський р-н
ТОВ «Дісітел»	№ 469 від 21.07.2010 № 20-1626 від 19.12.2014	-	м. Запоріжжя
ПрАТ «Індастріал Медіа Нетворк»	№ 50-1693 від 04.10.2010 № 50-1607 від 01.12.2014	-	м. Київ
ТзОВ «Галінтел» (зв'язок)	№ 15-72 від 01.01.2011	-	м. Львів
ТОВ НВФ «Проммед»	№ 17 від 17.01.2011 № 02-01-359 від 14.05.2014	-	м. Дніпро
ПАТ «Дата Груп»	№ 47 від 31.01.2011 № 31-ДГ/02-01-368 від 30.04.2014	-	м. Дніпро
ПрАТ «Дата Груп»	№ 16 від 12.01.2013	№ 16 від 12.01.2013	АР Крим
ТОВ «Неоком»	№ 06/48 від 06.05.2011	№ 06/48 від 06.05.2011	м. Чернігів
ТОВ «А-Муссон»	-	№ 25-226 від 30.05.2011	м. Суми
ТОВ ТК «Сітел»	№ 118/245 від 04.01.2012 № 02-01-897 від 28.05.2014	-	м. Дніпро, Дніпропетровська область
ПП «Скайтеленет»	№ 100/13 від 01.02.2013	-	Закарпатська область
Львівська залізниця «ВП «Ковельська Дистанція сигналізації і зв'язку»	№ 75 від 22.02.2013	-	м. Ковель
ПАТ «Центр Експлуатації – Зв'язок»	№ 17 від 26.02.2013	№ 17 від 26.02.2013	м. Чернігів
ТзОВ «Телекомунікаційна компанія Телком»	№ 27-110 від 16.04.2013 № 27-153 від 24.04.2014	-	м. Львів
ФОП Гергардт	№ 419-13 від 07.05.2013	-	Закарпатська область
ТОВ «МЕКРАН»	№ 1343 від 01.08.2013	-	Чернівецька область
ТОВ «МЕКРАН»	№ 627 від 01.08.2013	-	Житомирська область
ТОВ «МЕКРАН»	№ 31/887 від 02.08.2013	-	Івано-Франківська область
ТОВ «Укрспецсервіс»	№ 06/116 від 31.01.2014	-	Донецька область
ТОВ «Міський єдиний інформаційно-розрахунковий центр»	-	№ 25-539 від 01.04.2014	м. Суми
ТОВ «Флора»	-	№ 25-367 від 07.04.2014	м. Суми
ТОВ «Смарт Експрес»	№ 27-135 від 12.04.2014	-	м. Львів
ПП Череда	№ 25-488 від 05.05.2014	-	м. Суми
ТОВ «НЬЮ-ЕЖД»	№ 30/06-259 від 02.06.2014	№ 30/06-259 від 02.06.2014	м. Чернігів
ТОВ ТРК «Радіосервіс»		№ 25-656 від 27.06.2014	м. Суми
ТОВ «Укркур'єр»	№ 20-780 від 02.07.2014	-	м. Запоріжжя
ТОВ «Смарт Експрес»	№ 23-06-1267	-	Вінницька область

- (65) Таким чином, виходячи з наявних у Справі матеріалів, встановлено, що у період з січня 2012 року по червень 2014 року учасниками ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам), окрім УДППЗ «Укрпошта», був ще ряд суб'єктів господарювання, в тому числі такі, що надавали вказані послуги майже на всій території України (мали розгалужену мережу філій, дирекцій тощо, власні мережі пішних кур'єрів, що охоплювали більшість обласних та районних центрів України і мали можливість доставляти рахунки у будь-який населений пункт) та такі, які надавали такі послуги лише в межах певного населеного пункту, району або області. Аналогічна ситуація складалася й зі споживачами, які потребували отримання послуг в окремих територіальних межах.

- (66) Отже, у разі незадоволення вартістю та якістю надання УДППЗ «Укрпошта» послуг з доставки рахунків протягом досліджуваного періоду, замовники таких послуг могли звернутися до інших суб'єктів господарювання, що здійснювали діяльність на вказаному ринку.
- (67) З огляду на зазначене, основними учасниками ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) є:
- продавці (постачальники) – оператори поштового зв'язку, інші суб'єкти господарювання, які здійснюють доставку рахунків;
 - покупці (споживачі) – суб'єкти господарювання, діяльність яких пов'язана з наданням житлово-комунальних та/або телекомунікаційних послуг споживачам (абонентам) – громадянам та юридичним особам, які отримують житлово-комунальні та/або телекомунікаційні послуги та, в свою чергу, отримують рахунки задля здійснення оплати за спожиті послуги.

4.2.3. *Визначення товарних меж ринку*

- (68) У пункті 1.3 Методики визначено, що:
- *ринок товару (товарний ринок)* – сфера обороту товару (взаємозамінних товарів), на який протягом певного часу і в межах певної території є попит і пропозиція;
 - *товарні межі ринку* – товар (товарна група), сукупність схожих, однорідних предметів господарського обороту, в межах якої споживач за звичайних умов може перейти від споживання певного виду предметів господарського обороту до споживання іншого.
- (69) Згідно з пунктами 5.1 та 5.3 Методики товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (70) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється із переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими зокрема є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (71) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.
- (72) Враховуючи те, що рахунком вважається аркуш паперу встановленої форми із зазначеними в ньому нарахуваннями за спожиті житлово-комунальні та телекомунікаційні послуги, який не вкладається в поштовий конверт та доставляється в поштову скриньку споживача за вказаною в ньому адресою, послуги з доставки споживачам (абонентам) рахунків не можуть бути замінені іншими послугами, зокрема доставкою листів та/або інших поштових відправлень, доставкою рекламної та/або інформаційної продукції тощо, зважаючи на різний процес їх виготовлення та

- собівартість одиниці такого товару, а саме:
- собівартість послуг з доставки рахунків та послуг з пересилання поштових відправлень суттєво відрізняється, тому послуги з доставки рахунків не можуть бути замінені іншими послугами з точки зору їх вартості для споживача;
 - фізичні, технічні та експлуатаційні властивості також відрізняються, оскільки для автоматичного формування рахунків та автоматичного формування листів із вкладеними у них рахунками повинно використовуватись різне обладнання і відповідно виконуватись технічне обслуговування обладнання різними працівниками з використанням різних витратних матеріалів. Крім того, вартість одного віддрукованого та заклеєного (фолдованого) рахунка повинна бути порівняно нижчою за вартість рахунка, вкладеного в конверт, оскільки для останнього використовується більше паперу та більш складне обладнання з автоматизації процесу виготовлення.
- (73) Отже, послуги з доставки рахунків, які надавало УДППЗ «Укрпошта», могли бути замінені лише такими самими послугами, які надавали інші суб'єкти господарювання за умов відсутності суттєвої різниці тарифів, однак не могли бути замінені послугами з пересилання листів, бандеролей тощо, зважаючи на різний технологічний процес автоматизації формування таких рахунків та, як наслідок, різну вартість виготовленої одиниці.
- (74) У зв'язку з чим, товарними межами ринку, який досліджується, є послуги з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам).

4.2.4. *Визначення територіальних (географічних) меж ринку*

- (75) У пункті 1.3 Методики визначено, що *територіальні (географічні) межі ринку* – територія зі сферою взаємовідносин купівлі-продажу товару (групи товарів), в межах якої за звичайних умов споживач може легко задовольнити свій попит на певний товар і яка може бути, як правило, територією держави, області, району, міста тощо або їхніми частинами.
- (76) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установаження мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належить до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним. При цьому, зокрема, можуть враховуватися:
- фізичні і технічні характеристики товару (товарної групи);
 - технологічні зв'язки між виробниками і споживачами;
 - можливості щодо технічного, гарантійного, абонентського обслуговування;
 - співвідношення цін, зокрема рівень співвідношення цін на певні товари (товарні групи) в межах цього ринку, прийнятний для виробників чи споживачів;
 - можливості щодо переміщення попиту на товар (товарну групу) між територіями, які за припущенням входять до одного географічного ринку, зокрема можливість збереження рівня якості і споживчих властивостей товару (товарної групи) при транспортуванні;
 - рівень транспортних витрат, включаючи особливості транспортування товару (товарної групи);
 - наявність торгових, складських приміщень, зручностей виконання вантажно-розвантажувальних робіт, можливостей виконання передпродажної підготовки;
 - наявність знаків для товарів і послуг;
 - наявність на відповідній території та рівень бар'єрів на вивезення чи ввезення товару (товарної групи), а саме: адміністративних бар'єрів; економічних й організаційних

обмежень; впливу вертикальної (горизонтальної) інтеграції; бар'єрів, що пов'язані ефектом масштабу виробництва; бар'єрів, що базуються на абсолютній перевазі рівня витрат; бар'єрів, пов'язаних з розмірами капітальних витрат або обсягів інвестицій, що необхідні для вступу на певний товарний ринок; обмежень щодо попиту; екологічних обмежень; бар'єрів, що перешкоджають виходу з ринку, тощо;

- місце розташування специфічних груп споживачів;
 - рівень цін на певні товари (товарні групи) на відповідних суміжних територіях, можливість переміщення пропозиції товару (товарної групи) між цими територіями.
- (77) При остаточному визначенні територіальних (географічних) меж ринку визначальною є менша здатність до переміщення або попиту, або пропозиції.
- (78) Послуги з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) надаються на окремо визначеній території, що обумовлюється укладеними договорами.
- (79) Доставка рахунків є специфічними послугами, які споживає певне коло суб'єктів господарювання, які, в свою чергу, мають абонентів по всій території України, тож потреба у вказаних послугах є в кожному населеному пункті України.
- (80) За результатами аналізу інформації, отриманої від УДППЗ «Укрпошта» та інших учасників досліджуваного ринку, встановлено, що окремі суб'єкти господарювання здійснюють доставку рахунків громадянам та/або юридичним особам по всій території України, інші – надають такі послуги на певних територіях (в межах окремих населених пунктів або областей), де мають необхідний персонал або контрагентів-субпідрядників.
- (81) Територіальне (географічне) розташування адресата може впливати лише на вартість доставки рахунків, яка відрізняється у випадку великих та маленьких населених пунктів (міст та сіл).
- (82) Таким чином, територіальними (географічними) межами ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) є територія України.

4.2.5. Проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку – часові межі ринку

- (83) У пункті 1.3 Методики визначено, що *часові межі ринку* – час стабільності ринку, тобто період, протягом якого структура ринку, співвідношення попиту та пропозиції на ньому істотно не змінюються.
- (84) Відповідно до пунктів 7.1 та 7.2 Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило – рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару із сталою структурою.
- (85) У випадках, коли період повного обороту авансованого капіталу у виробництві відповідного товару є більшим, ніж один рік, як часові межі ринку як правило визначається проміжок часу, який дорівнює від одного до трьох зазначених періодів обороту капіталу.
- (86) Часовими межами досліджуваного ринку визначено період з **січня 2012 року по червень 2014 року**, тобто проміжок часу, протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворювала ринок товару із сталою структурою.

4.2.6. *Визначення бар'єрів для вступу на ринок*

- (87) У пункті 1.3 Методики визначено, що *бар'єри вступу на ринок* – обставини, які перешкоджають новим суб'єктам господарювання почати конкурувати на рівних із суб'єктами господарювання, що вже діють на певному товарному ринку.
- (88) Відповідно до пункту 9.2 Методики бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців; адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати, необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (89) Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обмеження державного регулювання господарської діяльності» від 19.10.2010 № 2608-VI внесені зміни, зокрема до Закону про поштовий зв'язок (виключені абзац п'ятий статті 7, абзац другий частини шостої статті 8, пункт 2 частини восьмої статті 8) та до Закону України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» від 01.06.2000 № 1775-III (виключений пункт 46 статті 9), якими передбачалося ліцензування такого виду господарської діяльності як пересилання поштових переказів, простих та реєстрованих листів, поштових карток та посилок масою до 30 кілограмів.
- (90) Отже, діяльність у сфері надання послуг поштового зв'язку, у тому числі інших послуг (таких як доставка рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам)) не підлягає ліцензуванню.
- (91) Бар'єрами вступу на досліджуваний ринок є економічні та організаційні обмеження, зокрема відсутність власних транспортних засобів для перевезення вантажів та/або розвинутої мережі піших кур'єрів, оскільки доставка рахунків у більшості випадків здійснюється до поштової скриньки. Організація необхідної інфраструктури потребує певних капіталовкладень.
- (92) При цьому, вхід нового суб'єкта господарювання на ринок можливий і без наявності відповідної інфраструктури, за умови співпраці з підприємствами поштової логістики, транспортними компаніями тощо, залученими в якості субпідрядників.
- (93) Оскільки надання послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) не належить до послуг, що пов'язані з ліцензованою діяльністю, доставка рахунків могла виконуватись будь-яким суб'єктом господарювання.

4.2.7. *Визначення загального обсягу ринку та розрахунок частки відповідача на ньому, визначення потенційних конкурентів*

- (94) Згідно з пунктом 9.1 Методики потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання: які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (95) Відповідно до частини шостої статті 8 Закону про поштовий зв'язок регулювання у сфері надання послуг поштового зв'язку здійснює Національна комісія, що здійснює

державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (далі – НКРЗІ).

- (96) На НКРЗІ покладено обов'язок, зокрема ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку; формування цінової політики та регулювання відповідно до законодавства України тарифів на послуги поштового зв'язку.
- (97) З метою з'ясування загального обсягу ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) в територіальних межах України протягом досліджуваного періоду Комітет листом від 05.12.2014 № 136-26.13/06-10973 звернувся до НКРЗІ та Мінінфраструктури.
- (98) НКРЗІ листом від 22.12.2014 № 01-7648/105 (вх. № 6-01/10545 від 24.12.2014) повідомила, що на день надання відповіді був відсутній механізм реалізації повноважень в частині ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку.
- (99) Так, Законом про поштовий зв'язок були встановлені повноваження НКРЗІ щодо ведення єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку, однак не передбачені норми щодо реалізації цього повноваження, а також не визначено ні мету ведення вказаного реєстру, ні обов'язковість включення суб'єкта господарювання до реєстру для набуття статусу оператора поштового зв'язку.
- (100) Зважаючи на відсутність статистичної інформації, НКРЗІ повідомила про неможливість надання Комітету інформації щодо обсягів наданої УДППЗ «Укрпошта» та іншими операторами поштового зв'язку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) у період з січня 2012 року по червень 2014 року.
- (101) У свою чергу, Мінінфраструктури листом від 24.12.2014 № 13832/23-1/10-14 (вх. № 6-136/10743 д-8 від 29.12.2014) надало Комітету витяг з Переліку суб'єктів господарювання, що внесені до єдиного державного реєстру операторів поштового зв'язку, відповідно до якого діяльність у сфері надання послуг поштового зв'язку у досліджуваній період здійснювали, зокрема наступні суб'єкти господарювання [див. таблицю 3]:

Таблиця 3

№ з/п	Найменування, місцезнаходження, ідентифікаційний код юридичної особи	Дата та № рішення про включення до реєстру
1	Товариство з обмеженою відповідальністю «Санга» ЛТД, Львівська обл., м. Червоноград, 20786416	від 20.10.2005 № 104
2	Товариство з обмеженою відповідальністю «Оператор міжнародних поштових відправлень», м. Одеса, 33140178	від 27.10.2005 № 107
3	Державне підприємство спеціального зв'язку, м. Київ, 24366929	від 15.09.2006 № 365
4	Підприємство із 100% іноземним капіталом «ААЗ Трейдінг КО», м. Київ, 21622958	від 15.09.2006 № 365
5	Товариство з обмеженою відповідальністю «Нова Пошта», м. Полтава, 31316718	від 15.12.2006 № 492
6	Товариство з обмеженою відповідальністю «Спільне українсько-канадське підприємство «Росан», м. Львів, 14369134	від 18.01.2007 № 541
7	Товариство з обмеженою відповідальністю «Пост-Інтернейшнл», м. Київ, 25401674	від 19.03.2007 № 616
8	УДППЗ «Укрпошта», м. Київ, 21560045	від 23.03.2007 № 640
9	Приватне підприємство «Нічний Експрес», м. Київ, 31511336	від 30.10.2007 № 984

№ з/п	Найменування, місцезнаходження, ідентифікаційний код юридичної особи	Дата та № рішення про включення до реєстру
10	Товариство з обмеженою відповідальністю «АКТІФ Україна», м. Київ, 34875980	від 10.06.2008 № 1041
11	Товариство з обмеженою відповідальністю «Укркур'єр», м. Одеса, 36344137	від 26.03.2009 № 1415
12	Приватне підприємство «Петрос», м. Київ, 32772634	від 23.04.2009 № 1472
13	Приватне підприємство «Сілк Роуд», м. Київ, 36336880	від 14.05.2009 № 1493
14	Приватне підприємство «Тетром-Транссервіс», м. Львів, 33359250	від 09.07.2009 № 1571
15	Товариство з обмеженою відповідальністю «Спецкур'єр», м. Одеса, 36502902	від 30.07.2009 № 1615
16	Закрите акціонерне товариство «Запоріжзв'язоксервіс», м. Запоріжжя, 22116499	від 03.09.2009 № 1643
17	Приватне підприємство «Гриф», Київська обл., м. Біла Церква, 20603918	від 08.10.2009 № 1692
18	Приватне підприємство «Омікрон», Київська обл., м. Біла Церква, 30471869	від 08.10.2009 № 1692
19	Фізична особа-підприємець Жилун Віталій Петрович, Київська обл., м. Ірпінь, 2725620715	від 08.10.2009 № 1692
20	Товариство з обмеженою відповідальністю «Адам», м. Львів, 23274778	від 12.11.2009 № 1729
21	Товариство з обмеженою відповідальністю «Міст Експрес», м. Львів, 34857447	від 10.12.2009 № 1779
22	Товариство з обмеженою відповідальністю «Український мейлінговий центр», м. Київ, 36473018	від 10.12.2009 № 1779
23	Товариство з обмеженою відповідальністю «Український поштовий кур'єр», м. Київ, 36867263	від 04.02.2010 № 39
24	Приватне підприємство «Барс», Полтавська обл., с. Оболонь, 24562381	від 04.03.2010 № 94
25	Дочірнє підприємство «Укрмедіа-Сталь» товариства з обмеженою відповідальністю «Укрмедіа», Дніпропетровська обл., м. Кривий Ріг, 33873232	від 22.04.2010 № 181
26	Товариство з обмеженою відповідальністю «Ваш час», м. Київ, 32302250	від 29.02.2010 № 202
27	Товариство з обмеженою відповідальністю «Транс-Логістик-Сервіс», Львівська обл., с. Малехів, 36638836	від 29.04.2010 № 202
28	Товариство з обмеженою відповідальністю «ГТТ Україна», м. Київ, 37045010	від 13.05.2010 № 211
29	Товариство з обмеженою відповідальністю «Торговий Дім «Міст Експрес», м. Львів, 36152228	від 03.06.2010 № 240
30	Товариство з обмеженою відповідальністю «Лінтек-Телеком», м. Харків	від 17.06.2010 № 267
31	Товариство з обмеженою відповідальністю «ІН ТАЙМ», м. Київ, 37038244	від 08.07.2010 № 301
32	Товариство з обмеженою відповідальністю «Провідна кур'єрська служба України», м. Київ, 36469038	від 22.07.2010 № 321
33	Приватне підприємство Фірма «Пілігрим», м. Львів, 20839162	від 16.09.2010 № 412
34	Товариство з обмеженою відповідальністю «Укрмедіа-Запоріжжя», м. Запоріжжя, 32649598	від 21.10.2010 № 470
35	Фізична особа-підприємець Литовченко Артем Сергійович, м. Київ, 3205717090	від 21.10.2010 № 470

(102) Варто зауважити, що послуги з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) не належать до ліцензованих послуг, ціноутворення

є вільним, виконується лише за бажанням замовників таких послуг і можуть бути виконані будь-якими суб'єктами господарювання, а не лише операторами поштового зв'язку.

- (103) Мінінфраструктури зазначило, що інформація щодо переліку інших (окрім УДППЗ «Укрпошта») суб'єктів господарювання, які надавали послуги з доставки рахунків відсутня.
- (104) Поряд з цим, Мінінфраструктури було надано витяг зі Звіту про науково-дослідну роботу на тему «Ринкові пропозиції УДППЗ «Укрпошта» в 2003-2012 роках», виконану державним підприємством «Укрпромзовнішекспертиза» (далі – Звіт).
- (105) Згідно з інформацією, яку містив витяг зі Звіту, державним підприємством «Укрпромзовнішекспертиза» було визначено, що частка УДППЗ «Укрпошта» від загального обсягу ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам), зокрема у 2012 році склала **6,4 %**.
- (106) Також у витязі зі Звіту наведена така «Структура ринку доставки рахунків» у 2012 році [див. таблицю 4].

Таблиця 4

Тип рахунків	Кількість, од.
Комунальні платежі	140 000 000
Фіксований телефонний зв'язок	127 000 000
Оператори мобільного зв'язку	24 000 000
Інтернет-провайдери, оператори кабельного телебачення	4 000 000
Всього рахунків	295 000 000

- (107) Частку УДППЗ «Укрпошта» на ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) у 2012 році наведено в таблиці 5.

Таблиця 5

Показник	Кількість, од.
Загальна кількість доставлених у 2012 році рахунків, у тому числі:	295 000 000
- кількість доставлених УДППЗ «Укрпошта» рахунків	19 000 000
- кількість доставлених рахунків іншими учасниками ринку	276 000 000
Частка ринку УДППЗ «Укрпошта» у загальному обсязі	6,4 %

- (108) За даними, що містяться у витязі зі Звіту, у грошовому виразі обсяг ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) у 2012 році склав 135 млн грн, у тому числі частка УДППЗ «Укрпошта» – 13,4 млн грн, що становить 9,9 %.
- (109) Витяг зі Звіту, окрім визначеної частки УДППЗ «Укрпошта» на вказаному ринку, не містив розрахунку часток інших учасників даного ринку в розрізі кожного окремого суб'єкта господарювання.
- (110) Як зазначено у витязі зі Звіту, доставка рахунків у найбільшому сегменті – комунальних послуг здійснювалась переважно працівниками ЖЕКів, при цьому проаналізовано період з 2003 по 2012 роки.
- (111) Згідно з витягом із Звіту обсяг ринку визначався з використанням статистики кількості домашніх господарств, абонентів фіксованого та мобільного телефонного зв'язку, абонентів кабельного телебачення та мережі Інтернет. Кількість рахунків за комунальні

платежі розраховувалась на підставі даних Державної служби статистики України щодо кількості домашніх господарств у містах. Кількість рахунків за послуги фіксованого телефонного зв'язку – на підставі даних щодо основних телефонних апаратів міської мережі. Кількість рахунків за послуги операторів мобільного зв'язку – на підставі даних щодо кількості контрактних абонентів. Рахунки за послуги кабельного телебачення та доступу у мережу Інтернет – на підставі даних Державної служби статистики України щодо кількості таких абонентів.

- (112) Варто зауважити, що виходячи з інформації, наведеної у витязі зі Звіту, даний розрахунок не включав всіх споживачів (абонентів), яким доставлялись рахунки, зокрема не була врахована кількість доставлених рахунків за комунальні послуги, послуги з утримання будинків, послуги фіксованого телефонного зв'язку споживачам (абонентам) – громадянам та юридичним особам, які знаходились поза межами міст (тобто у селищах міського типу та селах).
- (113) Разом з цим, Мінінфраструктури надало інформацію щодо обсягів наданих УДППЗ «Укрпошта» послуг з доставки рахунків протягом 2012-2013 років та 11 місяців 2014 року [див. таблицю 6]:

Таблиця 6

Період	Обсяг, од.			Доходи, грн без ПДВ		
	Всього	у тому числі		Всього	у тому числі	
		місто	сmt, село		місто	сmt, село
2012 рік	20 179 838	8 510 249	11 669 589	13 415 625	3 813 801	9 601 824
2013 рік	21 141 379	8 444 340	12 697 039	13 752 948	3 617 939	10 135 009
11 місяців 2014 року	45 160 224	25 173 017	19 987 207	24 051 364	8 018 217	16 033 146

- (114) Як вже було зазначено вище, протягом досліджуваного періоду з січня 2012 року по червень 2014 року послуги з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) на території України окрім УДППЗ «Укрпошта» надавали й інші суб'єкти господарювання.
- (115) За результатами узагальнення відповідей учасників вказаного ринку – конкурентів УДППЗ «Укрпошта», які протягом досліджуваного періоду також надавали послуги з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам), встановлено наступне.
- (116) За повідомленням ТОВ «У.П.К» (лист від 09.07.2014 № 1287-1, вх. № 8-136/6169 від 23.07.2014), товариство було конкурентом УДППЗ «Укрпошта» на ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам). Також основними своїми конкурентами на зазначеному ринку ТОВ «У.П.К» вважало ТОВ «Укркур'єр» та ТОВ «Український кур'єр».
- У досліджуваному періоді ТОВ «У.П.К» надавало послуги з доставки рахунків споживачам (абонентам) ПАТ «Укртелеком», ТОВ «Центр муніципальних систем управління», ПрАТ «Фарлеп-Інвест», ПАТ «Рівнегаз», ТОВ «Східенерго», ТОВ «Корбіна Телеком». Проте, доставку рахунків забезпечувало не власними силами, а шляхом укладення відповідних договорів субпідряду з іншими суб'єктами господарювання, в тому числі залучало на умовах субпідряду УДППЗ «Укрпошта» для доставки рахунків громадянам.
- Між ТОВ «У.П.К» та УДППЗ «Укрпошта» були укладені наступні договори про надання послуг з доставки рахунків клієнтам ТОВ «У.П.К»:
- на території Житомирської області від 05.01.2011 № 6;

- на території Львівської області від 14.01.2011 № 15-33;
- на території Кіровоградської області від 02.02.2011 № 09-429;
- на території Волинської області від 03.02.2011 № 53;
- на території Закарпатської області від 09.02.2011 № 18-11;
- на території Сумської області від 14.02.2011 № 25-40;
- на території Чернівецької області від 10.03.2011 № 236;
- на території Івано-Франківської області від 21.03.2011 № 07/238;
- на території Вінницької області від 12.04.2011 № 23-03-260;
- на території Тернопільської області від 29.04.2011 № 09-0230;
- на території Київської області від 10.05.2011 № 21-69.

(117) Як зазначає ТОВ «Укркур'єр» (лист від 20.06.2014 № 619, вх. № 8-136/5352 від 25.06.2014), товариство є прямим конкурентом УДППЗ «Укрпошта» на ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам), що підтверджується укладеними договорами.

Крім цього, серед своїх основних конкурентів ТОВ «Укркур'єр» зазначило таких суб'єктів господарювання:

- ТОВ «У.П.К.»;
- ТОВ «Український кур'єр»;
- ТОВ «Торговий дім «Міст Експрес»;
- ПП «Пост Медіа»;
- ТОВ «Харків на долонях»;
- ТМ «Універсальний кур'єр»;
- ПрАТ «Бліц-Інформ».

ТОВ «Укркур'єр» здійснювало доставку рахунків як силами власних засобів виробництва та працівників, так і через укладення відповідних договорів субпідряду з іншими суб'єктами господарювання приватної форми власності. При цьому укладення договорів субпідряду здійснювалось на окремі виробничі процеси у складі послуг з доставки рахунків, наприклад, сортування, фальцювання, вантажно-розвантажувальні роботи, перевезення. В цілому, доставка здійснювалась власними силами із залученням окремих виробничих потужностей різних суб'єктів господарювання приватної форми власності.

ТОВ «Укркур'єр» надавало послуги з доставки рахунків таким суб'єктам господарювання:

- ТОВ «Український мейлінговий центр»;
- ТОВ «Рекламно-маркетингове агентство «Ремарк»;
- ПАТ «Енергопостачальна компанія «Одесаобленерго»;
- ПАТ «ДТЕК Дніпрообленерго»;
- ТОВ «Інтернаціональні комунікації»;
- ПАТ «Укртелеком».

(118) За даними ТОВ «Український мейлінговий центр» (лист від 30.09.2016 № Л-1/3009, вх. № 8-130/9571 від 06.10.2016), товариство забезпечувало доставку рахунків, зокрема абонентам ПАТ «Укртелеком» (громадянам) по всій території України на підставі Договору про надання поштових послуг від 24.03.2010 № 803510-62, предметом якого було надання послуг оператора поштового зв'язку з приймання електронних повідомлень про надані абонентам ПАТ «Укртелеком» телекомунікаційні послуги, їх обробки, відтворення на паперовому носії, формування фолдованих гібридних пакетів, сортування, пересилання (перевезення) та доставки одержувачам. ТОВ «Український мейлінговий центр» надавало ПАТ «Укртелеком» комплексну послугу з виготовлення рахунків за телекомунікаційні послуги. Безпосередньо доставку рахунків до споживачів товариство не здійснювало, а залучало для цього субпідрядників – ТОВ «Укркур'єр» та ТОВ «У.П.К.».

Між ТОВ «Український мейлінговий центр» та субпідрядниками були укладені наступні договори, на підставі яких абонентам ПАТ «Укртелеком» здійснювалась доставка рахунків за телекомунікаційні послуги (лист ТОВ «Український мейлінговий центр» від 14.06.2017 № Л-1/1406, вх. № 8-130/5851 від 16.06.2017):

- договір з ТОВ «Укркур'єр» про надання послуг по доставці поштових відправлень від 03.01.2011 № 07/04 (зі змінами), відповідно до умов якого послуги надавались на території м. Києва та Дніпропетровської, Запорізької, Одеської, Харківської, Полтавської, Миколаївської, Херсонської, Черкаської областей України;
- договір з ТОВ «У.П.К» про надання послуг по доставці поштових відправлень від 04.01.2011 № 52 (зі змінами), згідно з яким послуги надавались на території Київської, Рівненської, Донецької, Львівської, Житомирської, Вінницької, Волинської, Закарпатської, Івано-Франківської, Кіровоградської, Сумської, Тернопільської, Чернігівської, Чернівецької областей України, Автономної республіки Крим, в тому числі міст Рівне, Донецьк, Львів, Житомир, Севастополь, Вінниця, Луцьк, Ужгород, Івано-Франківськ, Кіровоград, Суми, Тернопіль, Чернігів, Чернівці.

(119) Відповідно до інформації ТОВ «МІРЦ» (лист від 21.05.2014 № 1208, вх. № 8-136/4406 від 26.05.2014), доставка рахунків, що провадилась товариством, була складовою послуг, які надавало ТОВ «МІРЦ», зокрема за дорученням підприємств – надавачів житлово-комунальних послуг щомісячно проводилась робота з обробки даних абонентів, їх систематизація, формування рахунків в електронному вигляді, їх друкування на паперових носіях з подальшим сортуванням та пакуванням, доставка безпосередньо абонентам.

ТОВ «МІРЦ» доставляло рахунки лише в м. Миколаїв. З точки зору товариства, в межах м. Миколаїв здійснювало діяльність багато інших кур'єрських фірм, що займалися безпосередньо доставкою рахунків, зокрема Рекламне агентство «ДАНА», Post MEDIA®, ПрАТ «Бліц-Інформ» та інші.

(120) Таким чином, з отриманої у ході розгляду Справи інформації можна зробити висновок, що послуги з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) могли надаватись **будь-яким суб'єктом господарювання**.

(121) Наведене свідчить, що в період з січня 2012 року по червень 2014 року **УДППЗ «Укрпошта» зазнавало значної конкуренції на ринку** послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) на території України.

(122) Крім того, у ході розгляду Справи не доведено, що частка Підприємства на вказаному ринку перевищувала 35 %.

4.2.8. Загальні висновки щодо визначення монопольного (домінуючого) становища

(123) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:

- на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
- не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.

(124) Відповідно до частини другої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» монопольним (домінуючим) вважається становище суб'єкта господарювання, частка якого на ринку товару перевищує 35 відсотків, якщо він не

доведе, що зазнає значної конкуренції.

- (125) Згідно з частиною третьою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» монопольним (домінуючим) також може бути визнане становище суб'єкта господарювання, якщо його частка на ринку товару становить 35 або менше відсотків, але він не зазнає значної конкуренції, зокрема внаслідок порівняно невеликого розміру часток ринку, які належать конкурентам.
- (126) Пунктом 10.3 Методики передбачено, що суб'єкт (суб'єкти) господарювання не зазнає(ють) значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі має (мають) здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, чи ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів.
- (127) Ознаками ринкової влади є:
- здатність суб'єкта (суб'єктів) господарювання, який (які) не є єдиним (єдиними) виробником(ами) (постачальником(ами)) відповідного товару (товарної групи), диктувати свої умови при продажу товару (товарної групи), укладенні договору про поставки, нав'язувати споживачу не вигідні умови;
 - здатність суб'єкта (суб'єктів) господарювання шляхом монополізації ринку постачання виробничих ресурсів обмежувати конкуренцію, витіснити з ринку інших підприємств, які виробляють відповідні товари (товарні групи) із застосуванням цих виробничих ресурсів, або створювати бар'єри вступу на ринок;
 - здатність суб'єкта (суб'єктів) господарювання скорочувати або обмежувати випуск товарів (товарних груп) і постачання їх на ринок збуту з метою отримання односторонньої користі при купівлі або продажу товарів (товарних груп), при укладанні договорів і угод про постачання товарів (товарних груп), а інші суб'єкти господарювання, які є його конкурентами, не здатні компенсувати утворений дефіцит товарів (товарних груп);
 - здатність суб'єкта (суб'єктів) господарювання підвищувати ціни на товари (товарні групи) і підтримувати їх на рівні, що перевищує рівень, обумовлений конкуренцією на ринку.
- (128) Вважається, що суб'єкт (суб'єкти) господарювання не зазнає (зазнають) значної конкуренції, зокрема, коли:
- у нього (у них) на ринку немає жодного конкурента;
 - частки на ринку, які належать конкурентам, порівняно невеликого розміру;
 - можливості доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів (товарних груп) суттєво обмежені;
 - бар'єри доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявні пільги чи інші обставини суттєво обмежують вступ на ринок нових суб'єктів господарювання.
- (129) Як вже було зазначено вище, надання послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) не підлягає ліцензуванню, тож доставка рахунків **могла виконуватись будь-яким суб'єктом господарювання**.
- (130) Крім того, оскільки ціноутворення у сфері надання послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) є вільним, **вартість таких послуг формувалась їх надавачами на вільному ринку на конкурентних засадах**.
- (131) Отже, суб'єкти господарювання – замовники послуг з доставки рахунків споживачам (абонентам) мали можливість обирати між кількома суб'єктами господарювання, що надавали вказані послуги, та, у разі ущемлення їх інтересів, обрали б іншого надавача

таких послуг.

- (132) Разом з цим, з отриманої у ході розгляду Справи інформації встановлено, що УДППЗ «Укрпошта» знавало значної конкуренції на ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам).
- (133) Як наслідок, Відділенням за результатами розгляду Справи не доведено, що у досліджуваний період частка УДППЗ «Укрпошта» на ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам) на території України перевищувала 35 відсотків, тобто не доведено, що УДППЗ «Укрпошта» у період з січня 2012 року по червень 2014 року займало монопольне (домінуюче) становище на загальнодержавному ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам).

5. Правова кваліфікація дій Відповідача та висновки у справі

- (134) Абзацом четвертим пункту 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення законодавства про захист економічної конкуренції та діяльності Антимонопольного комітету України» від 09.08.2023 № 3295-IX передбачено, що справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, розгляд яких розпочато до дня набрання чинності цим законом (01.01.2024), розглядаються відповідно до законодавства, яке діяло до дня набрання чинності цим законом.
- (135) Відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- на цьому ринку у нього немає жодного конкурента;
 - не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (136) Згідно із частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монопольне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (137) Пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що зловживанням монопольним (домінуючим) становищем на ринку, зокрема, визнається встановлення таких цін чи інших умов придбання або реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (138) Рішення органів Антимонопольного комітету України у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції мають бути засновані тільки на беззаперечно встановлених фактах на підставі зібраних доказів у справі.
- (139) Зібраними доказами у справі й у сукупності не підтверджено що у період з січня 2012 року по червень 2014 року УДППЗ «Укрпошта» займало монопольне (домінуюче) становище на загальнодержавному ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів

господарювання споживачам (абонентам), що є однією з основних кваліфікаційних ознак порушення, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку.

- (140) Таким чином, у ході розгляду справи № 136-26.13/237-14 Відділенням не доведено вчинення УДППЗ «Укрпошта» порушення, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13 та пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на загальнодержавному ринку послуг з доставки рахунків суб'єктів господарювання споживачам (абонентам), шляхом встановлення таких цін на послуги, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.
- (141) Відповідно до частини першої статті 48 Закону України «Про захист економічної конкуренції» за результатами розгляду справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції органи Антимонопольного комітету України приймають рішення, в тому числі, про закриття провадження у справі.
- (142) Згідно з абзацом шостим статті 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» (в редакції закону, чинній до 01.01.2024) розгляд справи про порушення законодавства про захист економічної конкуренції підлягає закриттю без прийняття рішення по суті, якщо, зокрема, не доведено вчинення порушення.

У зв'язку з наведеним, керуючись статтями 7, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», статтями 48 і 49 Закону України «Про захист економічної конкуренції» [в редакції закону, чинній до 01.01.2024], пунктами 3 і 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (зі змінами), пунктом 36 Правил розгляду заяв і справ про порушення законодавства про захист економічної конкуренції, затверджених розпорядженням Антимонопольного комітету України від 19 квітня 1994 року № 5, зареєстрованим

в Міністерстві юстиції України 6 травня 1994 року за № 90/299 (зі змінами та доповненнями) [в редакції, чинній до 01.01.2024], адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

ПОСТАНОВИЛА:

Закрити провадження у справі № 136-26.13/237-14 без прийняття рішення по суті у зв'язку з недоведенням вчинення порушення.

Відповідно до частини першої статті 60 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рішення органів Антимонопольного комітету України у двомісячний строк з дня одержання може бути оскаржене до господарського суду.

**Голова адміністративної колегії –
голова Відділення**

Андрій ПОГОРСЛОВ